

Brüssel, 17.5.2018
COM(2018) 293 final

ANNEX 2

LISA

järgmise dokumendi juurde:

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

LIIKUVUS EUROOPAS

Säästev liikuvus Euroopas – ohutu, ühendatud ja keskkonnahoidlik

2. lisa. Strateegiline tegevuskava akude kohta

I. Poliitiline taust

Akude arendamine ja tootmine on Euroopa jaoks puhtale energiale üleminekul strateegiliselt hädavajalik ning Euroopa autotööstuse konkurentsivõime tagamisel võtmetähtsusega.

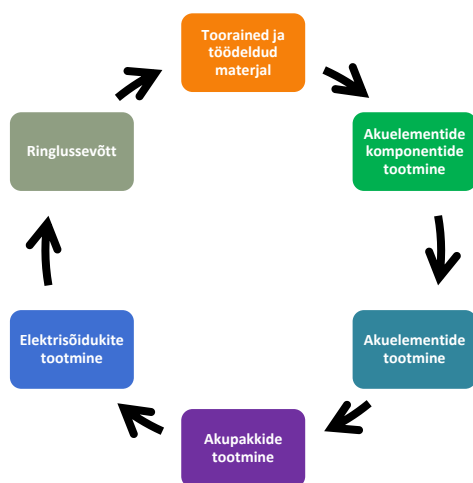
2017. aasta oktoobris lõi komisjon koos oluliste tööstusvaldkonna sidusrühmade, huvitatud liikmesriikide ja Euroopa Investeerimispingaga koostööplatvormi **Euroopa akuliit**¹.

Euroopasse konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku akutööstuse kiire loomine on äärmiselt mahukas töö ning Euroopa peab üleilmses konkurentsivõitluses ruttu tegutsema. Mõningate prognooside kohaselt võiks Euroopa alates 2025. aastast hõivata kuni 250 miljardi euro suuruse aastakäibega akuturu, mida teenindab vähemalt 10–20 hiiglaslikku tehast (rajalised akuelementide masstootmiseks),² ja seda ELi nõudluse rahuldamiseks. Arvestades seda, millises mahus ja kui kiiresti on vaja investeerida, ei saa seda strateegilist ülesannet killustatult täita.

Selle strateegilise tegevuskavaga soovib komisjon suunata Euroopat kindlalt hõivama juhtpositsiooni ühes tulevikus võtmetähtsust omavas tööstusvaldkonnas, toetades ringmajanduses töökohtade loomist ja majanduskasvu, tagades samas keskkonnahoidliku liikuvuse ning ELi kodanikele parema keskkonna ja elukvaliteedi.

Komisjon edendab **Euroopa piiriülest ja lõimitud tegevust kogu** akude nn ökosüsteemi **väärtusahela** ulatuses, keskendudes jätkusuutlikkusele alates toorainete kaevandamisest ja töötlemisest, akuelementide ja -pakide projekteerimis- ja tootmisestapist kuni nende kasutamise, teistkordse kasutamise, ringlussevõtu ja utiliseerimiseni ringmajanduses.

Akude väärtusahel

Niisuguse tegevusega soodustatakse suure jõudlusega akude tootmist ja kasutamist ning määratakse kogu väärtusahelas jätkusuutlikkuse sihttasemed.

¹ https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/european-battery-alliance_et

² Allikas: Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadmis- ja innovaatikakogukond InnoEnergy <http://www.innoenergy.com/>.

See strateegiline tegevuskava töötati välja tihedas koostöös sidusrühmadega, sealhulgas tööstusvaldkonna esindajate ja liikmesriikidega, Euroopa akuliidu raames ning selles juhitudakse tööstusvaldkonna ettevõtmisel astunud sammudest, mille raames on ELi tööstusettevõtjad ise kehtestanud sihipärased meetmed ja asunud neid rakendama³.

Strateegilise tegevuskavaga ühendatakse ELi tasandil sihipärased meetmed, sealhulgas meetmed, mis on seotud (esmade ja teiste) toorainete, teadusuuringute ja innovatsiooni, rahastamise/investeermise, standardimise / regulatiivsete nõuete, kaubanduse ja oskuste arendamisega, et **tõsta Euroopa ringmajanduses akude kestliku tootmise ja kasutamise vallas maailmas juhtivale kohale.**

Täpsemalt on tegevuskava eesmärk:

- **hankida** ELi mittekuuluvatelt ressursirikastelt riikidelt **juurdepääs toorainetele**, lihtsustada juurdepääsu Euroopa tooraineallikatele ning luua ringmajanduses akude ringlussevõttuga ligipääs **teisestele toorainetele**;
- **toetada mastaapset akuelementide tootmist ning täielikku ja konkurentsivõimelist väärtusahelat Euroopas järgmisel moel:** viies kokku tööstusvaldkonnas olulised tegutsejad ning riigi ja piirkondlikud ametiasutused; tehes liikmesriikide ja Euroopa Investeermispangaga koostööd, et toetada uuenduslikke tootmisprojekte, mis on kogu akude väärtusahela ulatuses olulisel määral piiriülesed ja jätkusuutlikud;
- **tugevdada ELi juhtpositsiooni tööstuses, suurendades ELi teadus- ja innovatsioonitoetusi** täiustatud (nt liitium-ioon) ja murrangulisele (nt tahke elektrolüüt) tehnoloogiale akude sektoris. Siin peaks sihiks olema kõikide väärtusahela astmete (täiustatud materjal, uued komponendid, tootmisprotsessid, akude kontrollimise süsteemid, ringlussevõtt, ärimudeli uuendused) toetamine, kusjuures toetus peaks olema tihedasti lõimitud tööstusvaldkonna nn ökosüsteemiga ning edendama uuenduste kasutuselevõttu ja tööstuses rakendamist;
- **arendada ja kindlustada kõrgetasemeliste oskustega tööjõudu kõikides akude väärtusahela osades**, et kaotada ELis ja liikmesriikides võetavate meetmetega oskustööliste nappus, pakkudes piisavat välja-, ümber- ja täiendusõpet ning muutes Euroopa akude väljatöötamis- ja tootmisvaldkonna maailmatasemel ekspertidele ligitõmbavaks kohaks;
- **toetada ELi akuelementide tööstuse kestlikkust, tagades võimalikult väikese keskkonnajalajälje** näiteks sellega, et tootmisprotsessis kasutatakse taastuvenergiat. Selle eesmärgi elluviimiseks tuleks eelkõige näha ette nõuded akude ohutuks ja jätkusuutlikuks tootmiseks;
- **tagada kooskõla üldise tugi- ja õigusraamistikuga**⁴ (puhta energia strateegiaga, liikuvuspakettidega, ELi kaubanduspoliitikaga jne) akude kasutuselevõtu ja energia salvestamise soodustamiseks.

³ Tegevuskava loomises osales rohkem kui 120 tööstus- ja innovatsioonivaldkonnas tegutsejat ning nad on ühiselt heaks kiitnud soovitusel esmatähtsate meetmete kohta, mis on rakendamisejärgus. <http://www.innoenergy.com/eit-innoenergys-role-within-the-european-battery-alliance/>

⁴ Strateegia „Puhas energia kõikidele eurooplastele“: COM(2016) 860; vähese heitega liikuvuse strateegia: COM(2016) 501; Liikuvus Euroopas – I liikuvuspakett: COM(2017) 283; II liikuvuspakett: COM(2017) 675.

II. Strateegilised tegevusvaldkonnad

1. Toorainete jätkusuutliku tarnimise tagamine

ELi toorainestrategia eesmärk on tagada ELi majanduse tarbeks juurdepääs toorainele⁵. See strateegia, mis sai 2012. aastal toorainet käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse algatamisega uue hoo, põhineb järgmisel: 1) tooraine jätkusuutlik hankimine maailmaturgudelt; 2) tooraine jätkusuutlik tootmine kohapeal; ning 3) ressursitõhusus ja teiseste toorainete tarne. 2017. aasta septembris võttis komisjon vastu uue ELi tööstuspoliitika strateegia, milles toonitati toorainete, eriti kriitilise tähtsusega toorainete, olulisust tööstuse kõikide väärtusahelate konkurentsivõime ja ELi majanduse jaoks⁶.

Seetõttu peab EL tagama juurdepääsu akude toorainete tarneahelatele. Praegu on elektromobiilsuse vallas peamiseks keemiaalaseks valikuks liitium-ioon, mis jääb turgu valitsema ka eelolevatel aastatel. Liitium-ioonakudes on vaja mitmesuguseid tooraineid, sealhulgas liitiumit, koobaltit, niklit, mangaani, grafiiti, räni, vaske ja alumiiniumit. Arvestades suurt vajaminevat kogust ja/või väga kontsentreeritud tarneallikaid, on mõne nimetatud materjali, täpsemalt koobalti, loodusliku grafiidi ja liitiumi, tarne praegu ja ka tulevikus problemaatiline. Kõnealuste ressursside jätkusuutlik kaevandamine ja kasutamine on esmatähtis ning materjali ringlussevõtul on üha olulisem roll tarne mitmekesistamisel ELis ja seda tuleks ringmajandusele üleminekul soodustada⁷.

Seetõttu peaks EL hankima juurdepääsu toorainetele ELi mittekuuluvatelt ressursirikastelt riikidelt, edendades samal ajal Euroopa allikatest pärineva esmase ja teisese tooraine tootmist. Liit peaks samuti toetama kriitilise tähtsusega akumaterjali ökodisaini, asendamist, tõhusamat ja teistkordset kasutamist ning ringlussevõttu.

Põhimeetmed

Komisjon

- kaardistab akude esmaste toorainete praeguse ja tulevase kättesaadavuse, tuginedes ELi 2017. aastal koostatud kriitilise tähtsusega toorainete loetelule; hindab, millised on võimalused hankida ELi siseselt akude tooraineid, sealhulgas koobaltit (Prantsusmaa, Rootsi, Slovakkia ja Soome), liitiumit (Austria, Hispaania, Iirimaa, Portugal Rootsi, Soome ja Tšehhi Vabariik), looduslikku grafiiti (Austria, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia ja Tšehhi Vabariik), niklit (Austria, Hispaania, Kreeka, Poola, Prantsusmaa, Soome ja Ühendkuningriik); hindab, millised on võimalused kõikjal ELis teiseste toorainete hankimiseks; esitab soovitused, mille eesmärk on optimeerida akude toorainete hankimist ELi siseselt. [2018. aasta IV kvartal]
- kasutab kõiki kohaseid kaubanduspoliitilisi vahendeid (näiteks vabakaubanduslepinguid), et tagada õiglane ja jätkusuutlik juurdepääs toorainetele kolmandates riikides ning edendada sotsiaalselt vastutustundlikku kaevandamist. [kestev tegevus]

⁵ COM(2008) 699. Vt ka komisjoni talituste töödokument „Aruanne akurakenduste toorainete kohta“, ilmusas.

⁶ Uus ELi tööstuspoliitika strateegia: COM(2017) 479.

⁷ Näiteks sisaldub tarneriski kriitilisuse hindamise metoodikas riski vähendav tegur (Teadusuuringute Ühiskeskuse uuring, 2017, <https://publications.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/860168b9-78c1-11e7-b2f2-01aa75ed71a1>).

- toetab teadusuuringuid ja innovatsiooni, mille eesmärk on akude kriitilise tähtsusega toorainete kulutõhus tootmine, asendamine ja tulemuslikum kasutamine selleks, et töötada välja normid (vt allpool strateegiline tegevusvaldkond 5). [2018–2020]
- alustab toorainete tarneid käsitleva eksperdirühma ja tooraineid käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse kõrgetasemelise korraldusrühma kaudu liikmesriikidega dialoogi eemärgiga teha kindlaks liikmesriikide toorainepoliitika, kaevanduseeskirjade ja uurimist soodustavate stiimulite kõlblikkus, et rahuldada strateegiline vajadus akumaterjali järele. esitleb selle töö tulemusi 2018. aasta novembris toimuvale Euroopa innovatsioonipartnerluse kõrgetasemelisel konverentsil. [2018. aasta IV kvartal]

2. Erinevaid akude väärtusahelate osi, sealhulgas akuelementide tootmist hõlmavate Euroopa projektide toetamine

Euroopa akuliit tegutseb kiiresti. Pärast selle asutamist 2017. aasta oktoobris on juba aset leidnud nähtavad muutused, sest teada on antud tööstusvaldkonnas loodud konsortsiumitest või ühisetevõtetest, mille eesmärk on arendada akuelementide tootmist ja sellega seotud nn ökosüsteeme. Selleks, et püsida autotootmise ja sellealase innovatsiooni vallas maailmas juhtpositsioonil tuleb võtta meetmeid (mida juba tehakse), et suurendada akuelementide tootmist Euroopas ning arendada ja tugevdada lõimitud ja konkurentsivõimelise nn ökosüsteemi osana ka teisi akude väärtusahela segmente (nt materjal, tootmisseedmed ja - protsessid, akude kontrollimise süsteemid jne).

Liikmesriigid ja tööstus on palunud, et komisjon aitaks jätkuvalt kokku viia selles tööstusvaldkonnas võtmetähtsusega tegutsejaid ning toetaks tootmisprojekte, mis on olulisel määral piiriülesed ja millega lõimitakse akude väärtusahela erinevaid elemente.

Põhimeetmed

Komisjon

- jätkab oma partnerluselast tööd kõikide akude väärtusahela sidusrühmadega, et edendada ja lihtsustada suuremahulisi projekte, mille tulemusena hakatakse tootma järgmise põlvkonna akusid, ning luua Euroopas innovaatiline, lõimitud, jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline akude väärtusahel. [2018–2019]
- peab asjaomaste liikmesriikidega korrapäraselt dialoogi eesmärgiga uurida, kuidas ühisel jõul tõhusalt toetada uudseid tootmisprojekte, millega ületatakse tehnika praegust taset, ning sel eesmärgil parimal moel ühendada ELi ja riikide vahendid. See võib näiteks võtta üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti kuju⁸. [2018. aasta IV kvartal].
- jätkab tihedat koostööd huvitatud liikmesriikide ja Euroopa Investeerimispannaga, et teha akuelementide tootmisprojektide tarbeks kättesaadavaks rahastus riiklikest vahenditest eesmärgiga soodustada erasektori investeringuid, pakkuda selleks finantsvõimendust ja vähendada sellega kaasnevaid riske. Selleks koordineerib komisjon mitmesuguseid selliseid rahastamisvahendeid, millega toetatakse uudseid akude kasutuselevõtu projekte, sealhulgas tipp tehnoloogia katsesarju ja nende mastaapset rakendamist (nt Euroopa

⁸ Üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid on projektid, mis hõlmavad rohkem kui üht liikmesriiki, aitavad kaasa liidu strateegiliste eesmärkide saavutamisele ning mille positiivne mõju kandub üle Euroopa majandusele ja ühiskonnale tervikuna. Sellised teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniprojektid peavad olema tõeliselt uuenduslikud ja ületama asjaomase sektori tehnika taset (vt komisjoni teatis 2014/C 188/02, mai 2014).

Investeeringispank,⁹ InnovFin energeetika näidisprojektid,¹⁰ programm „Horisont 2020“,¹¹ Euroopa Regionaalarengu Fond,¹² Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond,¹³ Innovatsioonifond¹⁴), suurendab teadlikkust neist ning lihtsustab nende kättesaadavust. See meede hõlmab läbipaistvaid ja kaasavaid teabekoosolekuid nendest vahenditest rahastamise kõlblikkuskriteeriumite kohta ettevõtetele ja liikmesriikidele, kellel on selle teema vastu sügavam huvi. [2018–2019]

- huvitatud piirkondade taotlusel ja koostöös asjaomaste liikmesriikidega soodustab nn piirkondadevahelise akupartnerluse arendamist olemasolevate aruka spetsialiseerumise energeetikat või tööstuse moderniseerimist käsitlevate temaatiliste platvormide raames¹⁵. [2019. aasta I kvartal]
- teeb asjaomaste liikmesriikide ja piirkondadega tihedat koostööd, et suunata ühtekuuluvuspoliitika raames pakutavat teadustegevuse ja innovatsiooni rahastamist (2014–2020: 44 miljardit eurot, mida võib muu hulgas kasutada ka akude tarbeks)¹⁶. [2018–2020]
- loob tihedas koostöös Euroopa Investeeringispannaga akude jaoks rahastamisportaali (ühtne investeeringikeskus), et lihtsustada sidusrühmade juurdepääsu asjakohasele rahalisele toetusele ja aidata kaasa rahastamisvahendite koondamisele. [2018. aasta IV kvartal]
- õhutab üldisemalt erainvestoreid kogu väärtusahela ulatuses kasutama kõigiti ära jätkusuutliku rahastamise kaudu pakutavaid võimalusi vastavalt komisjoni tegevuskavale jätkusuutliku majanduskasvu rahastamise kohta¹⁷. [2018–2019]

3. Juhtpositsiooni tugevdamine tööstuses ELi teadus- ja innovatsioonitoetuste suurendamisega kogu väärtusahela ulatuses

Selleks, et edendada Euroopa konkurentsieelist, tuleb pideva eesrindliku (nt täiustatud liitiumiooni käsitleva) ja murrangulise (nt tahket elektrolüüti käsitleva) teadustegevuse ja innovatsiooni toetamiseks eraldada suur hulk vahendeid. Teadusuuringud peaks hõlmama täiustatud (esmast ja teisest, st ringlusse võetud) materjali, akukeemiat, edasiarendatud tootmisprotsessi, ringlussevõttu ja teistkordset kasutamist. See tegevus peaks olema tugevasti seotud väärtusahela tööstusosaga, et kiirendada ELi uuenduste tööstuses rakendamist.

⁹ <http://www.eib.org/>

¹⁰ <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/products/energy-demo-projects.htm>

¹¹ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/et/funding/erdf/

¹³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan-europe-junker-plan/european-fund-strategic-investments-efsi_et

¹⁴ ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames asutatud Innovatsioonifondi eesmärk on toetada uudseid ja esmakordseid näidisprojekte energia salvestamise, tööstussektorites vähese CO₂-heittega tehnoloogia innovatsiooni, süsinikdioksiidi keskkonnaohutu kogumise ja säilitamise ning uudsete taastuvate energiaallikate valdkondades. Fondi loomiseks müüakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames 450 miljonit saastekvooti, mis võib kokku tähendada 4,5 miljardit eurot, kui ühe saastekvoodi hinnaks on kümme eurot või 11 miljardit eurot, kui saastekvoodi hinnaks on 25 eurot. Esimene projektikonkurss on kavandatud 2020. aastaks.

¹⁵ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

¹⁶ Suurt hulka sidusrühmi hõlmava alt üles suunatud tegevuse käigus on välja töötatud 121 aruka spetsialiseerumise strateegiat. Need 44 miljardit eurot, mida võidakse jaotada nimetatud aruka spetsialiseerumise strateegiate kaudu, lisanduvad ligikaudu 70 miljardile eurole, mis saadakse Euroopa Regionaalarengu Fondist energiatõhusa ja vähendatud CO₂-heittega transpordisektori jaoks. Strateegiad on abiks Euroopa Regionaalarengu Fondi kasutamisel ning loovad piirkondadevahelise koostöö, klasterite osalemise ja tööstuse kaasamise teel tööstusprojektide kanali. [2019. aasta I kvartal]

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/publications/180308-action-plan-sustainable-growth_en

Põhimeetmed

Komisjon

- pakub koostöös liikmesriikidega akualaste innovatsiooniprojektide jaoks teadustegevus- ja innovatsioonivahendeid (programm „Horisont 2020“¹⁸), arvestades eelnevalt kindlaksmääratud lühi- ja pikemaajalisi teadustegevuse prioriteete kogu akude väärtusahela ulatuses¹⁹. See meede peaks hõlmama ka uudseid kasutuselevõtuprojekte, sealhulgas akude tootmise ja esmaste/teiseste toorainete töötlemise katsesarju. [2018–2020]
- alustab 2018. ja 2019. aastal veel kokku 110 miljoni euro ulatuses akudega seotud teadus- ja innovatsiooniprojektide konkursse (lisaks programmi „Horisont 2020“ raames juba akudega seoses eraldatud 250 miljonile eurole ja 270 miljonile eurole, mis eraldatakse nutivõrkude ja energiasalvestusprojektide jaoks vastavalt paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ raames teatatule²⁰). [2018–2019]
- toetab Euroopa uue tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormi loomist, et edendada akudega seotud teadustöö prioriteete, määratlada pikaajaline visioon ning töötada välja teadusuuringute strateegilised tegevuskavad. Euroopa tehnoloogia- ja innovatsiooniplatvormi juhtimine jääb tööstusvaldkonna sidusrühmade, teaduskogukonna ja liikmesriikide kanda, kuid komisjoni talitused toetavad asutamisprotsessi ja on abiks oma vastavates vastutusalades. [2018. aasta IV kvartal]
- valmistab ette laiaulatusliku uudse tulevikutehnoloogia teadusuuringute juhtalgatuse, mille raames saaks toetada akude täiustatud tehnoloogiaga seotud teadustegevust alates 2025. aastast. Uudse tulevikutehnoloogia juhtalgatused kestavad üldjuhul kümme aastat ja toetusteks eraldatakse kokku ligikaudu üks miljard eurot, mida kaasrahastatakse ELi eelarvest²¹. [2018. aasta IV kvartal]
- toetab murrangulist ja turgu loovat innovatsiooni akude valdkonnas Euroopa Innovatsiooninõukogu katseprojekti kaudu²². Ajavahemikuks 2018–2020 on ette nähtud 2,7 miljardit eurot 1 000 võimaliku murrangulise projekti ja 3000 teostatavustoetuse jaoks. Kõnealune katseprojekt võib olla abiks akude murrangulise tehnoloogia loomisel (selline tehnoloogia peaks moodustama osa projektidest, mis käsitlevad transpordi, energiasüsteemi, tootmise jms valdkondade rakendusi). [2018–2020]

¹⁸ Programmi „Horisont 2020“ raames on spetsiaalselt akudega seotud teadustegevuseks ja innovatsiooniks eraldatud veel 110 miljonit eurot. Lisaks programmi „Horisont 2020“ raames juba kulutatud peaaegu 150 miljonile eurole, eraldatakse aastatel 2018–2020 veel ligikaudu 200 miljonit eurot spetsiaalselt akudega seotud teadustegevuseks ja innovatsiooniks. Paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ raames teatati, et 270 miljonit eurot eraldatakse selleks, et toetada nutivõrke ja salvestusprojekte, mis peaks samuti olema olulisel määral akudega seotud.

¹⁹ Praegu põhinevad need energiatehnoloogia strateegilise kava meetme 7 rakenduskaval <https://setis.ec.europa.eu/batteries-implementation>, järeldustel, mis koostati 11.–12. jaanuaril 2018 toimunud Euroopa Komisjoni (teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat) Euroopa akuelementide teadustegevuse ja innovatsiooni seminaril, kus keskenduti programmi „Horisont 2020“ raames akudega seotud teadustegevuse ja innovatsiooni jaoks ELi vahenditest lisarahastuse kavandamisele, ning transpordialaste teadusuuringute ja innovatsiooni strateegilise kava transpordi elektrifitseerimise tegevuskaval (SWD(2017) 223, 31. mai 2017).

²⁰ Nutivõrgud ja salvestusprojektid peaks olema olulises osas akudega seotud. Lisaks sellele on Teadusuuringute Ühiskeskusel olemas eraldi akudega seotud projekt esmajoones transpordirakenduste tarbeks energia salvestamiseks.

²¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/fet-flagships>. Juhtalgatuse ettevalmistava etapi tegevus peaks lõppema 2018. aasta neljandaks kvartaliks ning rahastamine algaks järgmisest teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammist.

²² <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/european-innovation-council-eic-pilot>

- optimeerib programmi „Horisont 2020“ nutivõrkude ja salvestusprojektide²³ ning partnerluse „Arukad linnad ja kogukonnad“ projektide²⁴ raames statsionaarsete salvestussüsteemide ja elektrisõidukite elektrivõrguga lõimimise lahendusi; propageerib Euroopa innovatsioonipartnerluse „Arukad linnad ja kogukonnad“ raames kontaktide loomisel (kontaktide loomine linnade, ettevõtete, pankade, investorite ja projektiarendajate vahel) akude niisuguste lõimimislahenduste hõlmamist, mis on õnnestunud ja ilmselt laialdase kasutuselevõtu potentsiaaliga. [2018–2019]
- uurib erinevate avaliku ja erasektori partnerlusvormide otstarbekust ja sobivust muu hulgas akude edasiarendamiseks, tuginedes nii ühiste tehnoloogiaalgatuste raames saadud kui ka Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi / teadmis- ja innovaatikakogukondade kogemusele²⁵. [2020–]

4. Kõrgetasemeliste oskustega tööjõu arendamine ja kindlustamine kõikides väärtusahela osades

ELi tööjõud on kõrge kvalifikatsiooniga, kuid puudu jääb piisavatest akudega seotud erioskustest, eriti rakendusprotsessi projekteerimise ja akuelementide tootmise vallas. ELi ja liikmesriikide tasemel tuleks võtta meetmeid, et kaotada oskustöötajate nappus.

Põhimeetmed

Komisjon

- kaardistab väärtusahela ulatuses vajalikud oskused, määrates ühtlasi meetmed oskustöötajate nappuse ületamiseks ja vastava ajakava meetmete rakendamiseks. [2018. aasta IV kvartal]
- annab ligipääsu komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse juures asuvatele ELi akude katselaboritele oskuste ja võimekuse suurendamiseks²⁶. Muid teaduskeskusi ärgitatakse seda eeskujuga järgima. [2018. aasta IV kvartal]
- pakub akud välja ühe oskustealase valdkondliku koostöö kava raames rahastamise põhivaldkonnana, et rahuldada lühikese ja keskmise aja jooksul kogu akude väärtusahelas tekkivad oskustega seotud vajadused²⁷. [2018–2019]

²³ Ligikaudu 90 miljonit eurot aastas; suur osa neist rahalistest vahenditest eraldatakse tavaliselt akude lõimimise (sealhulgas ka teistkordse kasutamise ja sõidukite võrku ühendamise lahenduste) tarbeks, ka juhul, kui projektikonkurssides ei eelistata konkreetset tehnoloogiat. Nutivõrkude ja salvestusprojektide klastris (BRIDGE) minnakse tehnilise innovatsiooni aspektidest kaugemale ning uuritakse ettevõtlusmodelite parandamist, õigusloome probleeme, andmete haldamist ja tarbija vastuvõtlikkust.

²⁴ Samuti ligikaudu 90 miljonit eurot aastas, kusjuures projekte esitatakse palju, sealhulgas (akupõhiste) salvestuselementide kohta, seda isegi juhul, kui projektikonkurssides ei eelistata konkreetset tehnoloogiat.

²⁵ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 187 alusel loodud ühisettevõtted on erilised õiguslikud vahendid programmi „Horisont 2020“ rakendamiseks avaliku ja erasektori partnerluse kaudu võtmetähtsusega strateegilistes valdkondades. Nende eesmärk on kasutada teadusuuringuid ja innovatsiooni konkurentsivõime suurendamiseks ja oluliste sotsiaalsete probleemidega võitlemiseks Euroopa tööstuse aktiivsel osavõtul. Seitse praegu tegutsevat ühisettevõtet rakendavad kindlaid programmi „Horisont 2020“ osi transpordi (CleanSky2, Shift2Rail ja SESAR), transpordi/energeetika (FCH2), tervishoiu (IMI2), biomajanduse (BBI) ning elektroonikakomponentide ja -süsteemide (ECSEL) valdkondades.

²⁶ <https://ec.europa.eu/jrc/en/research-facility/open-access>

²⁷ Oskustealase valdkondliku koostöö kava on strateegilise koostöö raamistik lühikese ja keskmise aja jooksul konkreetse majandussektoris tekkivate oskustega seotud vajaduste rahuldamiseks. Praegu keskendutakse kava raames viiele katsevaldkonnale, sealhulgas autotööstusele, meretehnoloogiale, kosmoseuuringutele (geo-teave), tekstiili-, rõiva-, naha- ja jalatsitööstusele ning turismile. Tulevikus laiendatakse seda lisasektoritele. Kava rahastatakse programmi „Erasmus+“ raames.

- teeb koostööd asjakohaste sidusrühmadega, et teha ettevõtetele kättesaadavaks akuelementide keemiale, tootmisprotsessidele, akude kontrollimise süsteemidele jne spetsialiseerunud eksperdid. [2018–2019]
- teeb koostööd asjakohaste sidusrühmadega, et luua tootmiskogemuste ja oskusteabe saamiseks side haridusvõrgu ja Euroopa katsesarja võrgu vahel. [2018–2019]
- ärgitab liikmesriike kasutama akude valdkonna spetsialistide väljaõppevajaduste rahuldamiseks Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid. [kestev tegevus]
- aitab ülikoolidel ja teistel haridus-/õppeasutustel luua koostöös tööstusega uusi tasemeõppekursusi. [2018–2019]

5. Akude jätkusuutliku väärtusahela kui ELi konkurentsivõime põhilise edendaja toetamine - st nõuded akude ohutuks ja kestlikuks tootmiseks

Akude jätkusuutlik väärtusahel peaks olema korralikult lõimitud ringmajandusega ning edendama Euroopa toodete konkurentsivõimet. Seetõttu peab EL toetama suure jõudlusega, ohutute ja jätkusuutlike akuelementide ja -pakkide/moodulite tootmise kasvu, tagades võimalikult väikese keskkonnajalajälje. Maailmaturgudel suunanäitajaks osutada võivate rangete keskkonnakaitse- ja ohutusnõuete edendamiseks võib kaaluda erinevaid vahendeid. Selleks tuleks eelkõige kasutada kõigiti ära võimalused luua ELi akude direktiivi (mida praegu läbi vaadatakse) ja ökodisaini direktiivi raames uudne ja tulevikukindel regulatsioon.

Eriti ringmajanduses on Euroopa akude väärtusahela jätkusuutlikkuse eelduseks nende tegurite põhjalik analüüs, mis on ohutute ja jätkusuutlike akude tootmises määrava tähtsusega.

Ka see peaks hõlmama kogu väärtusahelat alates toorainete kestlikust ja vastutustundlikust tarnest kuni tootmisprotsesside, süsteemi lõimimise ja ringlussevõtuni.

Põhimeetmed

Komisjon

- hindab ELi akude direktiivi läbivaatuse käigus praegusi eesmärke seoses akude kogumise ja ringlussevõetuga nende olelusringi lõpus, sealhulgas materjali taaskasutust (hindamine peaks jõudma lõpule 2018. aasta septembris)²⁸. [2018. aasta IV kvartal]
- alustab uuringut ohutute ja jätkusuutlike (nn roheliste) akude tootmises määrava tähtsusega tegurite kohta. [2018. aasta IV kvartal]

Sellest lähtuvalt

- teeb tihedas koostöös tööstusega kindlaks võimalused töötada välja ELi akude olelusringi standardne hindamissüsteem, võttes eelkõige arvesse katseprojekti „Toote keskkonnajalajalg“ tulemusi²⁹.
- esitab akude jätkusuutlikkust tagavad projekteerimis- ja kasutusnõuded, millele peavad vastama kõik ELi turule toodud akud (see hõlmab erinevate õigusaktide, nt ökodisaini direktiivi, energiamärgistuse määruse ja ELi akude direktiivi, hindamist ja sobivust). [2018. aasta IV kvartal]

²⁸ Direktiiv 2006/66/EÜ, ELT L 266, 26.9.2006, lk 1.

²⁹ st sõidukist võrku ja võrgust sõidukisse laadimisrežiimi võimalikkus.

- jälgib erinevate õigusaktide (nt kemikaalimääruse REACH, jäätmete raamdirektiivi jne) sidusust, et tagada akude, akujäätmate ja ringlusse võetud akudest saadud materjali siseturu sujuv toimimine.
- edendab suhtlust sidusrühmade ja Euroopa standardiorganisatsioonidega, et töötada välja Euroopa standardid akude ohutu ja jätkusuutliku tootmise, (kordus)kasutuse ja ringlussevõtu võimaldamiseks, muu hulgas ettevalmistavate uuringute kaudu. [2018–2019]
- analüüsib, milline on parim viis täiustatud akude teistkordse kasutuse ja kahe-suunaliste akusüsteemide kasutamise soodustamiseks. [2019. aasta IV kvartal]
- edendab akutööstuse tarbeks toorainete eetilist hankimist. [2019. aasta I kvartal]

6. Üldisema õigus- ja tugiraamistikuga kooskõla tagamine

Üleilmsete väärtusahelate tõttu peab akudel olema oluline osa Euroopa Liidu suhetes tema ülemaailmsete kaubanduspartneritega.

Energialiidu ning esmajoonelise strateegia „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ ja vähese heitega liikuvuse strateegia raames on komisjon samuti vastu võtnud hulgaliselt ettepanekuid ja tugimeetmeid, kiirendamaks taastuv- ja puhta energia kasutuselevõttu eelkõige energia salvestamise ja elektromobiilsuse vallas. Nende pakkumise ja nõudlusega seotud meetmete kiire vormistamine ELi tasandil ning kaugeleulatuv ja hoogne rakendamine riikide tasandil võib edendada ELi uudse, jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise akude „ökosüsteemi“ loomist ning seda takistavate asjaolude kõrvaldamist.

Komisjon

- jälgib ebaausate tavade rakendamist kolmandates riikides (näiteks toorainete või muude tootmisvahendite subsideerimine) ja võitleb nende vastu ELi kaubanduse kaitsemeetmete rakendamisega. Kui õigusaktides sätestatud tingimused on täidetud, võib komisjon alustada dumpinguvastast ja/või subsiidiumivastast uurimist eesmärgiga teha kindlaks, kas oleks põhjust kehtestada kaubanduse kaitsemeetmeid. [kestev tegevus]
- jälgib turulepääsu moonutamist/takistamist ja võitleb selle vastu, keskendudes jätkuvalt kolmandate riikide kehtestatud takistustele, samuti investeerimistakistustele autotööstuses ja muudes akude jaoks olulistel sektoritel ning kõrvaldab need kooskõlas ELi turulepääsu strateegiaga³⁰. [2018–2019]
- tagab ELi väliskaubanduspoliitika raames elektrisõidukite ja akuelementide päritolureeglite ühtsuse, nähes ette, et elektriautode ja/või akude päritolureegleid hõlmavates läbirääkimistes vabakaubanduslepingute üle võetakse igakülgset arvesse elektriautode ja akude tootmise ja kaubanduse arengut. [2018–2019]
- tagab, et ELi poliitikas / üldises õigusraamistikus pööratakse sidusalt tähelepanu akudega seoses tekkivatele inimeste, tervishoiu- ja keskkonnaalastele probleemidele ning soodustatakse akude uues tehnoloogias uuenduste tegemist ja kasutuselevõttu. [kestev tegevus]

ning palub Euroopa Parlamendil ja nõukogul võtta kiiresti vastu:

- keskkonnasõbralike sõidukite direktiiv;

³⁰ Selleks kasutatakse juba olemasolevaid peamisi koordineerimisplatvorme, nagu turulepääsu nõuandekomitee ja ekspertide töörühm Brüsselis, samuti kolmandate riikide kohapealsed turulepääsu töörühmad.

- uued CO₂-heite normid sõiduautodele ja kaubikutele ning raskesõidukitele;
- uuesti sõnastatud taastuenergia direktiiv;
- uuesti sõnastatud elektriturumäärus ja -direktiiv

ja teeb liikmesriikidega tihedat koostööd, et:

- tagada nimetatud õigusaktide ja hoonete energiatõhususe muudetud direktiivi õigeaegne ülevõtmine ja tõhus rakendamine;
- kiirendada alternatiivkütuse taristu kasutuselevõttu kooskõlas tegevuskava soovitustega ning Euroopa ühendamise rahastu rakendamise toel.

III. Kokkuvõte ja edasised sammud

Komisjon kutsub

Euroopa akuliidus osalevaid ELi tööstusvaldkonna sidusrühmi:

- edendama ja rakendama tööstusvaldkonna algatusi³¹ ja projekte eesmärgiga luua Euroopas konkurentsivõimeline akude väärtusahel.

osalevaid liikmesriike:

- suurendama oma toetust tööstusvaldkonna juhitavatele projektidele, mis on seotud akuelementide tootmise või muude väärtusahela osadega, kasutades selleks vastavalt vajadusele riiklikke vahendeid ja/või ELi asjakohaseid rahastamismeetmeid, mis on nende vastutusalas (st struktuurifonde);
- lihtsustama ja kiirendama katsesarjade ja asjakohaste tööstusprojektide (keskkonna-, tootmis- ja ehitusalaseid) kinnitamist ja loamenetlust.

Komisjon jätkab koostööd nii huvitatud liikmesriikidega kui ka tööstusvaldkonna esindajatega Euroopa akuliidu raames, et hoog ei raueks ning selleks, et tagada kõnealuste meetmete tähtaegne rakendamine ja nende abil nähtavate tulemuste saavutamine.

Komisjon koostab selle strateegilise tegevuskava rakendamise kohta aruande 2019. aastal.

³¹ Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadmis- ja innovaatikakogukond InnoEnergy <http://www.innoenergy.com/eit-innoenergys-role-within-the-european-battery-alliance/>.